

Märkuste ja ettepanekute tabel

Nr	Ettepaneku/märkuse sisu	JM seisukohad/vastused
Siseministeerium		
1.	<p>Eelnõu § 1 punktiga 1 muudetakse ja sõnastatakse ümber vangistusseaduse (edaspidi <i>VangS</i>) § 5¹ lõige 1. Muudatuse kohaselt on vangiregistri eesmärgiks muuhulgas tõhustada järelevalvet ka arestimaja tegevuse üle.</p> <p>Eeltoodust nähtuvalt on Politsei- ja Piirivalveametil (edaspidi <i>PPA</i>) õigus saada andmeid uurimisasutusena <i>VangS</i> § 5⁴ lõike 5 punktides 1 ja 2 toodud eesmärgil. Siseministeeriumi hinnangul on <i>PPA</i>-l vajadus saada arhiivandmeid ka järelevalve teostamiseks. Lisaks leiame, et selguse huvides tuleks sättes selgelt eristada uurimisasutus ja jälitusasutus, kuna uurimisasutusel puudub õiguslik alus jälitustoimingute tegemiseks.</p>	<p>Siseministeeriumiga toimunud kohtumistega sai kokku lepitud ettepanekute vastused. Osaliselt arvestatud. Sõnastust muudetud kokkulepitult.</p>
2.	<p>Eelnõu kohaselt nähakse ette § 5⁴ lõikes 2 andmete säilitamise erisus kainenema toimetatud isiku osas, kuid erisus puudub teiste arestiaalsega võrdsustatud isikute osas. Lisaks on praktikas tekkinud raskusi ja tõlgendamisküsimusi vangistusseaduse kohaldamisel arestiaalsega võrdsustatud isikute osas.</p> <p>Eeltoodust tulenevalt:</p> <ul style="list-style-type: none"> a) palume täpsustada, kas lisaks kainenemisele toimetatud isikutele, kantakse ka teiste arestiaalsega võrdsustatud isikute andmed arhiivi 3 kuud pärast andmete sisestamist ja andmeid säilitatakse arhiivis 50 aastat või on plaanis põhimääruses ette näha lühem tähtaeg; b) palume täpsustada, kas andmete arhiveerimise ja kustutamise tähtaja kulgemine katkeb ka sel juhul, kui isik satub vanglasse või arestimajja kainenema, kinnipidamisele korrakaitseaduse (edaspidi <i>KorS</i>) või vääriteomenetluse seadustiku (edaspidi <i>VTMS</i>) alusel või seoses sundtoomisega; c) palume vajadusel vastavalt täiendada <i>VangS</i> § 5⁴ või täpsustada seletuskirjas, kuidas 	<p>Arvestatud. Sõnastust täpsustatud.</p>

	kohaldatakse uusi sätteid eelnimetatud isikute suhtes.	
3.	<p>Eelnõu § 1 punkti 6 kohaselt tunnistatakse kehtetuks § 33², mis andis Justiitsministeeriumi vanglate osakonnale õiguse jälitustoiminguga ning päringuga sideettevõtjale koguda andmeid, et otsustada isiku õigus jälitusteabele juurdepääsu saamise või teenistusse võtmise üle.</p> <p>Palume lähtuvalt nimetatud muudatusest ka muuta KrMS §126² lõiget 10, mis annab õigusliku aluse jälitustoimingute tegemiseks vangistusseaduses sätestatud alusel.</p>	<p>Teadmiseks võetud.</p> <p>Muudatus tehakse teise KrMS muutmise eelnõu raames ja § 126² lõikest 10 jäetakse välja viide vangistusseadusele.</p>
4.	<p>Eeltoodust nähtuvalt selgitatakse, et kehtiva seaduse alusel (VangS § 114¹ “Taustakontroll”) on vastavad õigused <u>vaid seoses taustakontrolli tegemisega, aga andmete saamine on vajalik ka muude seadusest tulenevate ülesannete täitmiseks</u>. Samas on eelnõuga lisatava § 105³ pealkiri „<i>Isikuandmete allikad taustakontrolli tegemisel</i>“ ja sisu „<i>Taustakontrolli tegemiseks on õigus saada isikuandmeid ning muud teavet: ...</i>“ kitsalt piiritletud vaid taustakontrolli tegemisega ehk selle sättega eelnõu sõnastuses ei laiendata vanglateenistuse ülesandeid, mille täitmiseks saaks kasutada kolmandatelt isikutelt saadavaid isikuandmeid. Laieneb vaid isikute ring, kellele taustakontrolli tehakse, kuid ülesanne jääb samaks – taustakontrolli tegemine.</p> <p>Juhime tähelepanu, et VangS § 105¹ lõike 1 kohaselt on vanglateenistuse ülesanne vangistuse, aresti ja eelvangistuse täideviimine ning kriminaalhoolduse ja karistusjärgse käitumiskontrolli korraldamine. Kõikide nende ülesannete täitmisel võib olla vajadus töödelda isikuandmeid ning lisaks taustakontrolli tegemisel isiku tuvastamiseks ja isikusamasuse kontrollimiseks ka kinnipeetava, vahistatu, arestialuse, kriminaalhooldusaluse ja muu vangla territooriumile siseneva ja sealt väljuva isiku tuvastamiseks ja isikusamasuse kontrollimiseks.</p> <p>Lisaks juhime tähelepanu, et isikuandmete töötlemine on ka füüsilise või digitaalse isikut tõendava dokumendi alusel isikusamasuse kontrollimine ja isikuandmete kandmine vangiregistrisse.</p> <p>Õigusselguse huvides palume VangS-s selgelt sätestada, et vanglateenistus ja Justiitsministeeriumi</p>	<p>Mitte arvestatud. Täpsustatud seletuskirja. Paragrahv sätestab vaid isikuandmete töötlemise taustakontrolli raames.</p>

	<p>siseauditiosakond võivad tuvastada isiku isikusamasuse ning töödelda andmekogudes isiku kohta peetavaid isikuandmeid taustakontrolli tegemisel ja muude seadusest tulenevate ülesannete täitmisel.</p>	
5.	<p>Eelnõu § 1 punktiga 8 lisatakse VangS-i § 105⁴, mille kohaselt võib taustakontrolli teha isikule, kes on asunud või soovib asuda teenistusse, tööle, praktikale või vabatahtlikuks vanglasse, Justiitsministeeriumi vanglate osakonda või Sisekaitseakadeemia vanglateenistuse kolledžisse või õppima Sisekaitseakadeemia vanglateenistuse kolledžisse.</p> <p>Juhime tähelepanu, et Sisekaitseakadeemias viivad õppetööd läbi ka võlaõigusliku lepingu alusel teenust osutavad külalisõppejõud. Eelnõu kohaselt on Sisekaitseakadeemia teenust osutavate isikute osas võimalik teostada taustakontrolli üksnes PPVS § 7⁵⁹ alusel. Palume eeltoodud selgitusega täiendada ka eelnõu seletuskirja.</p> <p>Lisaks ei ole Siseministeeriumi hinnangul kõigi vanglateenistuse kolledži töötjate osas taustakontrolli tegemine proportsionaalne. VangS § 105⁴ annab õiguse teha taustakontrolli. Samas, eelnõu seletuskirjast ei nähtu, et teatud juhtudel võiks asutus (ennekõike Sisekaitseakadeemiat silmas pidades) ka taustakontrolli tegemata jätta.</p> <p>Palume eelnõu seletuskirja täiendada selgitusega, et põhjendatud juhtudel on asutusel õigus jätta taustakontroll tegemata.</p>	<p>Arvestatud osaliselt. Seletuskirja täiendatud. Võlaõigusliku lepingu alusel teenust osutavatele isikutele vanglateenistust taustakontrolli ei tee.</p>
6.	<p>Juhime tähelepanu, et ka juriidilise isiku andmed on kohtueelse menetluse andmed, mida tulenevalt KrMS § 214 lõikest 1 võib avaldada üksnes prokuratuuri loal ja tema määratud ulatuses sama paragrahvi lõikes 2 sätestatud tingimustel.</p> <p>Eeltoodust tulenevalt palume § 105⁴ lõike 8 punkti 4 täiendada ja sõnastada järgmiselt:</p> <p>„4) menetlused kriminaalasjades, milles juriidiline isik on kahtlustatav või süüdistatav, ja väärteoasjades, milles juriidiline isik on menetlusalune isik <u>ning prokuratuuri loal selle kriminaalasja sisulised andmed;</u>“</p> <p>Sama paragrahvi punkti 6 korral jääb arusaamatuks, kas vajalikud on ainult PPA kogutud andmed, palume seletuskirja vastavalt täiendada.</p>	<p>Arvestatud. Sõnastust täiendatud.</p>

7.	<p>Eelnõu kohaselt ei ole Sisekaitseakadeemial õigus teenistus- või töösuhet või praktikat alustada ega lõpetada, kui taustakontrolli tulemused annavad selleks aluse. Samuti puudub eelnõu kohaselt Sisekaitseakadeemial taustakontrolli tulemuste tõttu õigus õppur immatrikuleerida või eksmatrikuleerida.</p> <p>Kuna teenistus- ja töösuhete alustamise ja lõpetamise, samuti õppesse lubamise või õpingute katkestamise otsustamine on Sisekaitseakadeemia pädevuses. Palume eelnõud täiendada ja sätestada, et Sisekaitseakadeemial on taustakontrolli tulemusel õigus keelduda isiku võtmisest teenistusse, tööle, praktikale, õppima ning eksmatrikuleerida õppur, samuti lõpetada teenistus- või töösuhe või praktika.</p> <p>Eelnõus on sätestatud, et VangS § 105⁶ lõike 2 kohaselt võivad taustakontrolli käigus kogutud isikuandmeid töödelda vanglateenistuse ja Justiitsministeeriumi ametnik, kelle pädevuses on teenistusse, tööle või praktikale lubamise või lõpetamise otsuse tegemine, ning teda nõustav personalitöötaja.</p> <p>Otsuse isiku Sisekaitseakadeemiasse tööle, praktikale või õppima lubamise kohta teeb Sisekaitseakadeemia, seega peaks VangS § 105⁶ lõikes 2 olema sätestatud ka Sisekaitseakadeemiale õigus töödelda taustakontrolli käigus kogutavaid isikuandmeid.</p> <p>Lisaks ei ole Siseministeeriumi hinnangul põhjendatud lõike 2 punktis 2 viidata arestimaja julgeoleku või korra ohustamisele, kuna eelnimetatud taustakontrolli läbimine ega sellega seonduv ei ole otseselt seotud arestimaja julgeoleku ega korra ohustamisega. Arestimaja julgeoleku ja sisekorra ohustamisega seonduv on PPA hinnata.</p> <p>Eeltoodust tulenevalt:</p> <ol style="list-style-type: none"> palume muuta eelnõus esitatud § 105⁶ lõike 2 p 2 sõnastust jättes välja lauseosa „arestimaja julgeolekut või korda“; palume Sisekaitseakadeemiale luua õiguslik alus edastada isikuankeete Justiitsministeeriumi siseauditi osakonnale ning töödelda taustakontrolli tulemusi. See on vajalik kui õppurid esitavad Sisekaitseakadeemiasse vastuvõtmiseks dokumendid sh isikuankeedid läbi SAIS infosüsteemi ning isikuankeedid tuleb taustakontrolli tegemiseks edastada Justiitsministeeriumile. 	<p>Arvestatud osaliselt.</p> <p>Arestimaja on sõnastusest välja jäetud. Sarnaselt personalitöötajatele lisatakse õigus Sisekaitseakadeemia teenistujatele õigus töödelda taustakontrolli tulemust (§ 105⁶ lõikesse 2).</p>
----	---	--

	<p>c) palume eelnõud täiendada ja sätestada, et Sisekaitseakadeemial on õigus taustakontrolli käigus kogutud isikuandmeid töödelda ning taustakontrolli tulemusel õigus keelduda isiku võtmisest teenistusse, tööle, praktikale, õppima ning eksmatrikuleerida õppur, samuti lõpetada teenistus- või töösuhe või praktika.</p>	
8.	<p>Eelnõu § 1 punktiga 8 lisatakse VangS-i § 105⁴, millega laiendatakse võrreldes kehtiva VangS § 114¹-ga oluliselt taustakontrolli subjektide ringi, mh võib taustakontrolli teha isikute suhtes, kes lubatakse vangla territooriumile. Kehtiva VangS § 114¹ kohaselt teostatakse taustakontrolli vanglasse teenistusse või tööle või vanglaametniku erialale õppima asuda sooviva isiku suhtes.</p> <p>Eelnõuga täpsustatakse andmeid, mida taustakontrolli tegemiseks töödeldakse. Muuhulgas võib taustakontrolli tegemiseks töödelda isikuandmeid, millest nähtub isiku seotus mittetulundusühingu ja muu mittetulundusliku iseloomuga organisatsiooni või ühendusega, mille tegevus on suunatud avaliku korra ja julgeoleku vastu (<i>eelnõuga lisatav § 105⁵ lg 1 p 10</i>). Taustakontrolli tegemiseks on õigus pöörduda isikuandmete ja muu teabe saamiseks riigiasutuse poole (<i>eelnõuga lisatav § 105³ p 1</i>). Julgeolekuasutuse seaduse järgi on julgeolekuohu hindamine Kaitsepolitseiameti pädevuses. Prognoositav taustakontrollide hulk jääb ebaselgeks, kuid lähtuvalt eelnõu seletuskirja punktist 6.1 võib järeldada, et see number võib ulatuda kuni 20 000 kontrollini aastas.</p> <p>Lähtuvalt eeltoodust palume seaduses täpsemalt piiritleda, millisel juhul on õigus taustakontrolli tegemiseks pöörduda päringuga Kaitsepolitseiametisse. Võttes eelduseks, et Kaitsepolitsei poole tuleb pöörduda üksnes § 105⁵ lg 1 p 10 (isiku seotus mittetulundusühingu ja muu mittetulundusliku iseloomuga organisatsiooni või ühendusega, mille tegevus on suunatud avaliku korra ja julgeoleku vastu) aluse kontrollimiseks, palume VangS-s piiritleda, et nimetatud keeldumisalust võib kontrollida üksnes § 105⁴ lg 1 p 1 (teenistujad) sätestatud isikute taustakontrollis.</p> <p>Lisaks ei võimalda kehtiv VangS taustakontrolli tegemist Sisekaitseakadeemia vanglateenistuse kolledži töötajate, teenistujate ning kolledžis praktilal olevate isikute osas. Nende osas saab taustakontrolli läbi viia politsei ja piirivalve seaduse (edaspidi <i>PPVS</i>) alusel.</p>	<p>Arvestatud osaliselt. Seletuskirja ja eelnõud täiendatud. PPVS-i muudatus eelnõusse sisse viidud.</p>

	<p>PPVS § 7⁵⁹ lõike 1 punktidest 2 ja 4 tuleneb õigus teostada PPA poolt taustakontrolli kõikide Sisekaitseakadeemiasse tööle kandideerivate ning teenuse osutamisega seotud isikute sobivuse hindamisel. Kooskõlastamisele esitatud sõnastuses eelnõu seadusena jõustumisel tekib olukord, kus vanglateenistuse kolledži töötajate taustakontrolli on võimalik läbi viia nii PPVS-i kui ka VangS alusel. Peame õigusselguse huvides oluliseks, et eelnõus sätestatakse üheselt, et vanglateenistuse kolledži teenistujate ning töötajate osas ei kohaldata PPVS § 7⁵⁹ sätestatud ja vastavalt PPVS-i ka muuta.</p>	
9.	<p>Palume eelnõus kasutada Sisekaitseakadeemia struktuuriüksuse nime „Vanglateenistuse kolledž“ asemel VangS § 111 lg 1¹ kasutatud nimetust „korrektsioonialast haridust andev struktuuriüksus“.</p> <p>Juhime tähelepanu, et VangS-is ei olda Sisekaitseakadeemia nimetamisel ühetaoliselt järjepidev: VangS §-des 115 lõikes 2 kasutatakse „Sisekaitseakadeemia rakenduskõrgkool“, § 111 lõikes 1¹ „sisekaitseakadeemia rakenduskõrgkool“, §-is 136⁴ „Sisekaitseakadeemia“.</p> <p>Palume VangS tervikuna üle vaadata ja muuta selliselt, et Sisekaitseakadeemia nimetamisel oleks läbivalt kasutatud ühtset nimetust „Sisekaitseakadeemia korrektsioonialast haridust andev struktuuriüksus“.</p>	<p>Arvestatud. Eelnõus ja seletuskirjas läbivalt ümber nimetatud „Sisekaitseakadeemia vanglateenistujatele väljaõpet andev struktuuriüksus“.</p>
	<p>Siseministeeriumi hinnangul puudub VangS-s ühene ja selgelt mõistetav isikusamasuse tuvastamise ja kontrollimise regulatsioon. Nii VangS § 13-s 1 kui ka § 89-s 2 on välja toodud dokumendid, mille alusel võetakse isikud (kinnipeetavad, eelvangistust kandvad isikud) vastu nii vanglasse kui ka arestimajja. VangS § 183 lõige 6 alusel võib vangla isikusamasuse kontrollimiseks ja isiku tuvastamiseks isikut tõendavate dokumentide seaduse § 155 tähenduses isiku vanglasse vastuvõtmisel ning vanglast vabastamisel, samuti põhjendatud juhul karistuse kandmise ajal töödelda tema identiteediandmeid, mis on kantud andmekogusse ABIS ja riiklikusse süüteo menetluse biomeetriaregistrisse. Sama paragrahvi alusel on lähtuvalt VangS § 864 ja § 905 vanglalt võimalik tuvastada nii eelvangistust kandvat kui ka arestialust isikut.</p> <p>Vastavalt justiitsministri 02.01.2024. aasta määruse nr 1 „Vanglas biomeetriliste andmete võtmise ja edastamise ning isikusamasuse kontrollimiseks ja isiku tuvastamiseks andmete töötlemise kord“ § 7 on</p>	<p>Teadmiseks võetud. Ettepaneku analüüsi ja lahendusvõimaluste arutamisega jätkatakse teises töögrupis.</p>

<p>vanglaametnikul õigus töödelda vaid andmekogusse ABIS ja riiklikusse süüteomenetluse biomeetriaregistrisse kantud identiteediandmeid, muid võimalusi isikusamasuse kontrollimiseks ja tuvastuseks loodud ei ole. Eelpool viidatud sätted on tekitanud praktikas probleeme seaduse tõlgendamisel. Puudub selge arusaam, mis on „politsei koostatud isikusamasuse tuvastamise dokumendid“, mida see toiming endast kujutab ja millistel õiguslikel alustel PPA teeb selle toimingu vanglas. Kehtiva praktika kohaselt kutsutakse PPA vanglasse isikusamasust tuvastama:</p> <ul style="list-style-type: none"> • juhul, kui isik tuleb iseseisvalt vanglasse karistust kandma ja tal ei ole kaasas isikut tõendavat dokumenti; • juhul kui kainenema toodud isik tuleb vabastada ja tema isikusamasust ei olnud joobeseisundi tõttu enne vanglasse kainenema toimetamist tuvastada. <p>Eelnevale tuginedes ja riigi ressursi optimaalse kasutamise huvides palume VangS-s selgelt reguleerida vanglateenistuse kohustus vangla territooriumile siseneva ja sealt väljuva isiku tuvastamiseks ning isikusamasuse kontrollimiseks, samuti õigus selleks vajalikesse andmekogudesse päringute tegemiseks ja isikuandmete töötlemiseks, sh kui isik saabub iseseisvalt vanglasse karistust kandma ja tal ei ole kaasas isikut tõendavat dokumenti või puudub politsei poolt eelneva menetluse käigus koostatud isikusamasuse tuvastamise dokument. Sarnaselt tuleb reguleerida ka PPA kohustus arestimaja territooriumile siseneva ja sealt väljuva isiku tuvastamiseks ning isikusamasuse kontrollimiseks.</p>	
<p>VangS §-d 26 ja 27 tagavad kinnipeetava kommunikatsioonile erilise kaitse kaitsja, advokaadist esindaja või konsulaartöötajaga. Siseministeeriumi hinnangul ei ole riigivastaste süütegude puhul konsulaartöötaja võrdsustamine kaitsja või advokaadist esindajaga põhjendatud. Riigivastastes süütegudes on üheks pooleks vaenulik välisriik, mille huvides ja mille ülesandel isik on tegutsenud. Konsulaartöötaja, kelleks võib olla mh diplomaatilise katte all tegutsev luure- või julgeolekuteenistuse teenistuja või kes on saanud teenistustelt juhiseid, saab sellisel viisil segamatult anda kinnipeetavale konkreetseid juhiseid või muud teavet, mis võib ohustada teiste isikute elu või tervist või riigi julgeolekut laiemalt. Mõõname, et selline risk võib olla ka kaitsja või advokaadist esindajaga suhtlemisel, kuid vaenuliku välisriigi konsulaartöötaja puhul on see risk oluliselt suurem, kuivõrd konsulaartöötaja tegutseb esmajoones lähetatava riigi huvides ehk selle riigi huvides, kelle ülesandel pani kinnipeetav toime riigivastase süüteo. Siseministeeriumi hinnangul ei</p>	<p>Mitte arvestatud. Tegemist ei ole õigusriigi põhimõtetega kooskõlas ettepanekuga.</p>

	peaks Eesti riik sellises olukorras looma välisriigi konsulaartöötajale soodsaid tingimusi.	
Välisministeerium		
1.	Peame oluliseks, et era- ja perekonnaelu puutumatuse (ja juriidiliste isikute puhul ka ettevõtlusvabaduse) riive täpsed tingimused on eelnõus tänasega võrreldes oluliselt üksikasjalikumalt reguleeritud. Eelnõus võiks lisaks täpsustada, millised on erinevate taustakontrollile allutatud isikute puhul andmete säilitamise tähtajad. Seda on osaliselt eelnõu tasandil tehtud §-s 105-7, kuid puudub osas ei ole rakendusakti kavandis sellele kohta jäetud. Tegemist piisavalt olulise põhiõiguse riive intensiivsust puudutava aspektiga, mis võiks olla reguleeritud seaduse tasandil. Samuti võiks olla täpselt kirjas, kuidas saavad isikud teada oma andmete töötlemisest taustakontrolli käigus (kas neid teavitatakse eelnevalt, kas on õigus keelduda, mis selle tagajärjeks on jne).	Arvestatud. Säilitustähtaegsid seaduse tasandil täpsustatud. Eelnõusse lisatud kohustus isikuid teavitada taustakontrollist.
Rahandusministeerium		
1.	Vangistuseseaduse muutmise seaduse eelnõu seletuskirjas on märgitud, et muudatustest tulenevalt tuleb teha infosüsteemi ühekordseid arendusi. Seletuskirjas puudub info, kas kulude katteallikad on Justiitsministeeriumi eelarves olemas.	Arvestatud. Eelnõu seletuskirja täiendatud. Arendusteks kasutatakse olemasolevat personali ning täiendavaid vahendeid ei ole vaja.
Haridus- ja Teadusministeerium		
1	Teeme ettepaneku alustada seaduseelnõu väljatöötamiskavatsuse koostamisega ning sealjuures pöörata erilist tähelepanu analüüsile, kuidas valitud lahendus sobib kehtivasse õiguskorda. Eelnõus toodud kavatsused vajavad olulises mahus uuesti hindamist. HÕNTEs toodud metoodika võiks olla oluliseks abiks eelnõu koostajatel regulatsiooni eesmärgi, ulatuse ja mõju läbitöötamisel.	Arvestatud osaliselt. Eelnõu praeguses menetluse etapis väljatöötamiskavatsust tagant järgi ei koostata. Seletuskirja on täiendatud.
2.	Peame küsitavaks eelnõus sätestatud isikuandmete vangiregistris säilitamise tähtaegade põhjendatust, eriti seletuskirjas välja toodud põhjenduste toel. Seletuskiri põhjendab 50-aastast andmete säilitamist vajadusega „hinnata kinni peetud isikutega seotud riske (nt suitsiidirisk, põgenemiskaldumus, oht ametnike/kaaskinnipeetavate suhtes)“. Selline lähenemine ei arvesta inimese muutumisega, sh vanuse–kuritegevuse kõveraga ning toob tõenäoliselt kaasa andmete säilitamise, mis deklareeritud eesmärgi täitmiseks on kõlbmatud. Ka taasühiskonnastamistegevuste puhul tuleb kriitiliselt küsida, kas 50 aastat tagasi toimunud tegevuste ja inimese käitumise seostamine on asjakohane. Ennekõike tõusetub sedavõrd pika säilitusaja puhul	Mitte arvestatud. Andmete maksimaalset säilitamistähtaega eelnõuga ei muudeta.

	küsimus proportsionaalsusest. Säilitatavate andmete asjakohasus riigile väheneb ajas pidevalt, andmete töötlemisest tulenev isiku põhiõiguste riive on aga püsiv. Sellest tulenevalt tuleb riigil kriitiliselt hinnata, millal isiku põhiõiguste riive ületab riigi tegelikku vajadust.	
3.	Seletuskiri toob välja vajaduse muuta kahte rakendusakti (lk 21-22). Kahjuks on kirjale lisatud vaid ühe rakendusakti kavand. Lisatud rakendusakti kavand kordab enamasti seaduseelnõu regulatsiooni, millega seoses tõusetub kaks küsimust: mis eesmärgil madalama õigusaktiga korratakse kõrgemas aktis sätestatud ning kui selleks nähakse selguse huvides vajadust, siis kas seaduseelnõu tekst on piisavalt selge. Regulatsiooni eset arvestades tuleb rakendusaktis olev regulatsioon kehtestada seadusega. Näiteks eelnõu § 1055 lõike 1 punkt 8 annab loa töödelda 5 (5) „isiku hariduse, õppimise ja töötamise andmeid“, rakendusakti kavandis (§ 2 lõike 1 punkt 5) aga „isiku viimase viie aasta töö-, ameti- ja õppekohtade andmed, sealhulgas tööandja, ametiasutuse või õppeasutuse nimetus ja aadress“. Kohane on riive ulatus seaduses selgelt sätestada.	Arvestatud. Seaduses teatud andmekoosseisude osas ulatust täpsustatud.
Õiguskantsleri Kantselei		
1.	Taustakontrolli sätete täpsustamine on kahtlemata vajalik samm. Me ei näe probleemi vanglateenistusse kandideerivate inimeste tausta põhjalikus kontrollimises. Küll aga on jätkuvalt kaheldav, kas niivõrd laiaulatuslik andmete kogumine muude vanglaga kokkupuudet omavate isikute kohta on proportsionaalne. Sealjuures ei sisaldu seaduse eelnõus endas isegi regulatsiooni, mis nõuaks kõigilt isikutelt nõusoleku küsimist enne taustakontrolli tegemist. Seaduse eelnõu sisaldab ka mitmeid väga üldises sõnastuses andmetöötluse aluseid, nagu „muu teave“, „muul seaduses tuleneval juhul“. Loodame, et andmetöötluse aluseid on võimalik enne eelnõu Riigikogule esitamist kitsendada.	Arvestatud osaliselt. Andmete töötlemine toimub seaduse, mitte nõusoleku alusel. Eelnõud täiendatud sättega, mis kohustab isikut teavitama enne esmase taustakontrolli teostamist. Vähendatud taustakontrolli ulatust teenistuses mitte olevate isikute osas.
Riigikohus		
1.	Vangistusseaduse (VangS) muutmise eelnõuga nähakse ette hulgaliselt muutusi seoses isikuandmetega töötlemisega. On tervitatav seaduseelnõu koostajate soov saavutada suurem läbipaistvus selle osas, kelle isikuandmeid milliste andmekoosseisude ulatuses töödelda saab. Isikuandmete töötlemine saab olla õiguspärane üksnes siis, kui see on kooskõlas õiguskaitseasutuste direktiivi2 ja IKÜM-i 3 nõuetega. Kuigi eelnõu seletuskirjas on mõlemale õigusaktile viidatud, ei selgu sellest, milline eelnõuga reguleeritav	Arvestatud. Seletuskirja vastavalt täiendatud.

	tegevus on õiguskaitseasutuste direktiivi ja milline IKÜM-i kohaldamisalas.	
2.	Eelnõus nähakse ette VangS § 5'2 uus terviktekst. Erinevalt kehtivast VangS § 5'2 lg-st 6, mille järgi andmesubjektile vangiregistris andmete väljastamisest keeldumine on kaalutlusotsus, nähakse eelnõus ette andmete väljastamisest keeldumine imperatiivsena, kui lg-s 6 nimetatud eeldused on täidetud. Eelnõu seletuskirjast ei selgu, mis põhjusel selline muutus tehakse. Isikuandmete kaitse tõhusaks tagamiseks peaks olema võimalik andmesubjektile andmeid ja teavet väljastada ka siis, kui formaalselt küll keeldumise alused esinevad, ent isiku vajadus andmete või teabega tutvuda on konkreetsel juhul kaalukam. Mh võib senisest rangem säte piirata keelatud mõjuga külgnevate andmete (dokumendi osade) väljastamist.	Arvestatud. Sättesse lisatud kaalutlusõigus.
3.	Eelnõuga ei muudeta kehtivat VangS § 5'3 lg 1 p-i 6, mille kohaselt kantakse vangiregistrisse andmed kinnipeetava, arestialuse, vahistatu või kriminaalhooldusaluse tervises seisundi, sealhulgas tema sõltuvuskäitumise kohta, tervisest tulenevate piirangute ja talle tervishoiuteenuste osutamise kohta. Nimetatud säte on problemaatiline ja selle täpsustamine sobiks praeguse eelnõu eesmärgiga. On ebaselge, kuidas suhestub viide tervises seisundile ja tervishoiuteenuse osutamisele nt tervise infosüsteemis töödeldavate andmetega (vrd karistuse täideviimine kui IKS kohaldamisalas olev andmetöötlus ja tervishoiuteenuse osutamine kui eelduslikult IKÜM kohaldamisalas olev andmetöötlus). Terviseandmed on eriliiki isikuandmed. Euroopa Kohtu praktikast tuleneb, et isikuandmete eriliikide kõrgemat kaitset tagavate sätete eesmärk on tagada suurem kaitse niisuguse töötlemise eest, mis võib nende andmete erilise tundlikkuse tõttu eriti tõsiselt riivata Euroopa Liidu põhiõiguste harta artiklitega 7 ja 8 tagatud põhiõigusi eraelu puutumatuse austamisele ja isikuandmete kaitsele (vt otsus asjas C-667/21 Krankenversicherung Nordrhein, p 21). See seab eriliiki isikuandmete töötlemise regulatsiooni tihedusele kõrgendatud nõudmised. VangS § 5'3 lg 1 p-st 6 pole ka koostoimes teiste õigusnormidega üheselt arusaadav, milliseid terviseandmeid ja millisel konkreetsel eesmärgil (nt tööle määramine, kartserikaristuse kandmise võimelisuse hindamine, kinnipidamisrežiimi piirangud ja soodustused, täitmiskava ja iseloomustuse koostamine või ka tervishoiuteenuse osutamine) vangiregistris töödeldakse ning kuidas see haakub võlaõigusseaduse	Arvestatud osaliselt. Punkti vastavalt muudetud ning seletuskirja täiendatud.

	<p>§-s 768 sätestatud tervishoiuteenuse osutaja saladuse hoidmise kohustusega. Kuna vangla poolt kinnipeetavate terviseandmete väljastamine on rutinne (nt halduskohtumenetluses), tasub kaaluda asjakohase normistiku täiendamist.</p>	
4.	<p>Eelnõuga laiendatakse oluliselt isikute ringi, kellele tehakse taustakontrolli. Iseäranis tekitab küsimusi kokkusaamisele tulijate taustakontroll. Kui tavapäraselt on vangistusõiguse sätete puhul oluline silmas pidada kinnipeetavate põhiõigusi, siis kokkusaamised on samavõrd olulised ka kinnipeetavate lähedaste ja perekonnaliikmete põhiõiguste teostamiseks. Isegi kui kokkusaamisele tulijaid isikuandmete töötlemisest korrektselt informeerida, ei ole neil selle osas valikuvabadust, kui kokkusaamine on nende põhiõiguste teostamiseks vajalik. Samuti ei tohiks sellel olla jahutavat mõju kinnipeetavate võimalusele vanglaväliselt suhelda. Tasub kaaluda, kas tõepoolest peab kõigil kokkusaamise juhtudel (lühiajaline kokkusaamine vaheseinaga eraldamisega või eraldamiseta ning pikaajaline kokkusaamine) olema võimalik teha sama põhjalikku kontrolli, sest kokkusaamisega seonduvad riskid erinevad kardinaalselt.</p>	<p>Teadmiseks võetud. Lähedaste puhul kontrollitakse vaid kõige olulisemaid asju, et veenduda et ei esine aluseid kokkusaamise loa andmisest keeldumiseks. Lisaks mõjutab see turvameetmeid. Seaduse tasandil on andmekoosseise kitsendatud.</p>
5.	<p>Ebaselge on kavandatava VangS § 105'3 õiguslik olemus, st kas see loetleb üksnes lubatavad andmeallikad või on see mõeldud iseseisvaks õiguslikuks aluseks kõigi sättes nimetatud andmete saamiseks. Eelnõu seletuskirjast nähtub, justkui oleks vanglateenistusel õigus kõigilt kavandatava § 105'3 p-des 1 ja 2 nimetatud asutustelt ja isikutelt andmeid nõuda ja seepärast on õigustatud ka n-ö otseliidestus nende andmekogudesse (p 3). Sellisel juhul on küsitav sätte kooskõla määratuse põhimõttega. Probleemi saab illustreerida järgmise näitega. Kavandatava VangS § 105'5 lg 3 p 3 lubab teatud juhtudel kasutada taustakontrolli tegemisel karistusregistri arhiivi andmeid. Samas KarRS § 20 lg-s 1 on ammendavalt sõnastatud loetelu selle kohta, kellele ja milliseks otstarbeks karistusregistri arhiivis asuvaid andmeid väljastatakse. Kuigi KarRS § 20 lg 1 p 8 lubab neid teatud juhtudel väljastada ka vanglateenistusele, ei ole nimetatud sättega hõlmatud kõik VangS § 105'5 lg-s 3 mainitud subjektid. On väga küsitav, kas eelnõus esitatud kujul kavandatud VangS § 105'3 p-dest 1 ja 2 tuleneb asutustele ja isikutele kohustus vanglateenistusele andmeid väljastada, kui neil seda kohustust eriseadusest (nt viidatud KarRS § 20 lg 1) või</p>	<p>Arvestatud osaliselt. Karistusregistri seaduse muudatus lisatud.</p>

	<p>täpsustatud kujul vangistusseadusest tulenevalt ei ole. Vanglateenistusele ei saa reserveerida õigust küsida kõigilt võimalikelt asutustelt ja isikutelt kogu mõeldavat teavet ja andmeid. Sel põhjusel on küsitav ka kavandatud VangS § 105'3 p 3. Üldjuhul peab isikuandmete töötaja igal üksikul juhul otsustama, kas tal on alust päritud andmeid väljastada (vt nt RKHKo 3-20-1449/54 II osa). Kui seadusandja peab vajalikuks ette näha vanglateenistuse piiramatut juurdepääsu mõnele andmekogule, siis tuleks seda teha selge ja täpse normiga.</p>	
6.	<p>Kavandatava VangS § 105'6 lg-tes 3 ja 4 reguleeritakse taustakontrolli käigus kogutud andmete avaldamist juhul, kui taustakontrolli alusel tehakse keelduv otsus. Kavandatav lg 4 on sõnastatud väga üldiselt ning on seega potentsiaalselt äärmiselt laia kohaldamisalaga. Vältida tuleks olukorda, kus erandina mõeldud keeldumist võimaldava sätte kohaldamine muutub praktikas reegliks. Eelnõuga ei reguleerita aga andmete avaldamist olukorras, kus isikule keelduvat otsust ei tehta. Sellest saab järeldada, et niisugusel juhul kehtivad IKÜM artiklis 15 ja IKS § 24 lg-s 1 sätestatud andmesubjekti õigus saada teavet ja enda kohta käivaid isikuandmeid ilma täiendavate piiranguteta.</p>	<p>Teadmiseks võetud. Arvestatud osaliselt. Eelnõu sõnastust täpsustatud.</p>